

A MUNKAPIACI SZAKPOLITIKA ESZKÖZEI

**(2023. JÚNIUS
– 2024. SZEPTEMBER)**

**HAJDU MIKLÓS
MAKÓ ÁGNES
NÁBELEK FRUZZSINA
NYÍRŐ ZSANNA**

1. Intézményi változások
2. Ellátások
3. Támogatások
4. Aktív foglalkoztatáspolitikai eszközök és komplex programok
5. Munkapiaci hatású szakpolitikai eszközök

Az alábbiakban a munkapiaccal kapcsolatos szakpolitikai eszközök 2023 júniusa és 2024 szeptemberé között végbement, főbb szabályozási változásait foglalkoztatjuk össze.

1. INTÉZMÉNYI VÁLTOZÁSOK

1.1. Szakképzési rendszer¹

2023 nyarán több jogszabály² is kihirdetett, amelyek pontosítják és kiegészítik a 2020-ban átalakított szakképzési és felnőttképzési rendszerre vonatkozó részletszabályokat. Többek között módosultak a saját munkavállaló szakirányú oktatására vonatkozó szabályok, így az kétféleképpen történhet duális képzés keretében. Egyrészt, ha a foglalkoztató duális képzőhely, köthet szakképzési munkaszerződést is a saját munkavállalójával, párhuzamosan kétféle jogviszonyt fenntartva. Másrészt, továbbra is lehetséges az eredeti munkaszerződés duális képzési célú módosítása is, ettől a szerződés nem válik szakképzési munkaszerződéssé. Ekkor a munkáltatónak nem kell duális képzőhelyként nyilvántartásba vetetnie magát, nem kell alkalmaznia a duális képzőhelyekre vonatkozó rendelkezéseket, és nem érvényesítheti a szociális hozzájárulási adóról szóló (szcho) törvény szerinti

adókedvezményt.³ A foglalkoztatók azonban a saját munkavállalóik szakirányú oktatását legfeljebb 2023. december 31-éig folytathatták a duális képzőhelyek nyilvántartásába való felvétel nélkül, a 2023. szeptember 1-ig megkötött szakképzési munkaszerződések alapján.

A jogszabály-módosítás lehetővé teszi, hogy egy naptári éven belül kétszer, akár két tanévben is lehessen rövid ciklusú szakképzési munkaszerződést kötni a szakirányú oktatásban részt vevő tanulóval, az eddigi 4–12 hét helyett egyenként 2–12 hét, éves szinten összesen legfeljebb 12 hét határozott időtartamra.

Ha a duális képzőhely a szakirányú oktatáshoz közreműködőt vesz igénybe, akkor a közreműködőnél történő foglalkoztatás időtartama a szakképzési munkaszerződés alapján létrejött munkaviszony időtartamának 49 százalékáig terjedhet a korábbi évi legfeljebb 44 munkanap helyett.

A munkatörvénykönyv a 16. életévüket be nem töltött munkavállalók munkaidejét érintő korlátozása az új módosítás értelmében a szakképzési munkaszerződéssel foglalkoztatottakra nem vonatkozik. Így a duális képzésben részt vevő 16 év alatti fiatalok újra napi 7 órában foglalkoztathatók. A 18 év felettiek napi 8, az ennél fiatalabbak napi 7 órában vehetnek részt szakképzési munkaszerződéssel a duális képzésben.

A szakmát tanulók számára legfeljebb négyhetes munkaidőkeretet lehet elrendelni az eddigi kéthetes munkaidőkeret helyett. A nagyobb munkaidőkeret nagyobb szabadságot jelent a munkaidő-beosztásban. A nyári szünetben kötelezően egybefüggően kiadandó szabadság mértéke 15 munkanapról 20 munkanapra változik. Az éves összes szabadság mértéke már nem életkorhoz kötött, hanem a jogviszony típusától függ: tanulói jogviszonyban évi 45 munkanap, felnőttképzési jogviszonyban évi 30 munkanap.

A módosítás értelmében a szakképzési munkaszerződés a tanulói jogviszony megszűnése hónapjának

¹ A szakképzési rendszerről szóló 1.1. alfejezet nagyrészt átfed a Munkaerőpiaci tükrök 2022 (szerk. Szabó-Morvai Ágnes-Pető Rita, HUN-REN KRTK KTI, Budapest, 2023) című kötet A munkapiaci szakpolitika eszközei című részének megfelelő szakaszával, annak frissített, bővített változata. Ennek oka: a Munkaerőpiaci tükrök 2022 kötet fejezetében vizsgált időszak 2023. május 31-ig tartott, a szakképzési törvény fontosabb módosításait pedig ehhez közeli időpontokban, 2023. június 2-án, illetve 2023. július 6-án hirdették ki (és hatályba is léptek 2023 júliusában, illetve 2023 szeptemberében), így ezek a változások mindkét kötetben szerepelnek.

² 2023. évi XXXIII. törvény a szakképzésben lezajlott átalakítás utólagos hatásvizsgálatából adódó törvényt módosításokról. Magyar Közlöny, 2023. évi 81. szám; A 292/2023. (VII. 6.) kormányrendelet a szakképzésben lezajlott átalakítás utólagos hatásvizsgálatából adódó kormányrendelet-módosításokról. Magyar Közlöny, 2023. évi 101. szám.

³ 2018. évi LII. törvény a szociális hozzájárulási adóról.

utolsó napján szűnik meg, ha a tanuló nem folytatja tanulmányait más szakképző intézményben, illetve azon tanítási év utolsó tanítási napján, amelyben a tanuló megkezdi első szakmai vizsgáját. A szakképzési munkaszerződést kötő felek megállapodhatnak abban, hogy a szakképzési munkaszerződés határozatlan idejű munkaviszonnyá alakul. Ebben az esetben a munkaviszony a szakképzési munkaszerződés megkötésétől kezdve folyamatosan fennáll.

A szakképzésben a 2023/2024-es tanévtől önálló miniszteri rendelet határozza meg a tanév rendjét. Eddig a szakképző intézményekben a tanév rendje megegyezett a köznevelési intézményekével, az új rendszer bevezetését a szakképzés jellegéből adódó eltérések indokolják, például nyári szakmai gyakorlat, duális képzés.

Megszűnik a programtanterv (PTT), a szakképző intézmények a képzési és kimeneti követelmények (KKK) alapján önállóan dolgozzák ki saját szakmai programjukat.

A képzési programba új elemként be kell építeni a szakmai vizsgához kapcsolódóan szervezett egybefüggő felkészítés rendjét. A szakképző intézmény a szakmai vizsga előtt a szakképzési munkaszerződéssel rendelkező tanulók számára – a tanuló kérésére – legalább öt munkanapos egybefüggő felkészítést szervez.

Bővítették a rendelkezésre állási és munkavégzési kötelezettségek alóli mentesülés szabályait. Ezentúl azokra a napokra is vonatkozik a mentesség, amikor a tanuló a szakképző intézmény által szervezett tanulmányi versenyre való felkészítésben vagy versenyen vesz részt, illetve a szakmai vizsgát közvetlenül megelőző három munkanapra, valamint érettségi vizsgatárgyanként – az érettségi vizsga napját is beleértve – négy munkanapra.

A Szakmajegyzékben új szakmaként jelenik meg az *óvodai nevelő*.

Az új rendelkezés lehetővé teszi a mezőgazdasági őstermelők duális képzőhelyként való nyilvántartásba vételét.

Felnőttképzési jogviszonyban az ágazati alapoktatás és a közismereti oktatás folyhat részben – a kötelező óraszám feléig – távoktatásban.

A módosítások 2023. július 1-jével léptek hatályba, de a szakirányú oktatás és a szakképzési munkaszerződés módosított szabályait csak 2023. szeptember 1-jétől kell alkalmazni.

2024. májusában hirdették ki a szakképzésről szóló 2019. évi LXXX. törvény módosítását,⁴ mely elsősorban az akkreditált vizsgaközpontok szabályozását érinti.

2024. novemberében jelent meg az egyes adótörvények módosításáról szóló 2024. évi LV. törvény,⁵ mely érinti a szociális hozzájárulási adóról szóló 2018. évi LII. törvényt (szócho törvényt) is.⁶ Ennek értelmében 2025. január 1-jétől a szakirányú oktatás szócho-kedvezménye saját dolgozóval kötött szakképzési munkaszerződés esetén ugyanazon munkáltató ugyanazon munkavállalója tekintetében legfeljebb 12 hónapig érvényesíthető. Az új szabályt a 2024. december 31-ét követően induló képzéseknél kell alkalmazni.

1.2. Pályaválasztási kiállítások

2024 őszén 18 vármegye, valamint Budapest főváros kormányhivatala szervezett pályaválasztási kiállításokat.⁷ Ezek az általános iskola 7. és 8. osztályosait, a középiskolák végzős tanulóit, a pályamódosítást tervezőket és az álláskeresőket segítették abban, hogy egyéni céljaiknak és a munkaerőpiac kívánalmainak megfelelő pályát, szakmát és ahhoz kapcsolódó tanulási lehetőséget válasszanak.

A pályaválasztási kiállítások során a látogatók találkozhattak a kiállító középiskolákkal, szakképző intézményekkel, munkáltatókkal és a duális képzésben is részt vevő foglalkoztatókkal. Szakmabemutatókon és üzemlátogatásokon tekinthettek bele egy-egy szakma munkafolyamataiba. A pályaaorientációt támoga-

⁴ 2024. évi XIII. törvény oktatási, családügyi, kulturális tárgyú és kapcsolódó törvények módosításáról. *Magyar Közlöny*, 2024. évi 52. szám.

⁵ 2024. évi LV. törvény egyes adótörvények módosításáról. *Magyar Közlöny*, 2024. évi 119. szám.

⁶ 2018. évi LII. törvény a szociális hozzájárulási adóról.

⁷ Lásd *NFSZ*.

tó állami és civil szervezetek, kamarák munkaerőpiaci információkkal látták el az érdeklődőket. A kiállítás látogatói pályaaorientációt segítő önismereti kérdőíveket tölthettek ki, valamint egyéni és csoportos pályaaorientációs, pályamódosító és elhelyezkedést segítő tanácsadáson vehettek részt.

2. ELLÁTÁSOK

2.1. Munkanélküli-ellátás

A minimálbér 2023 végi emelése⁸ (lásd az 5.1. pontot) következtében emelkedett az álláskeresői járadék maximális összege is. Így 2023. december 1-jétől az álláskeresői járadék maximuma havi 266 800 forint, a nyugdíj előtti álláskeresői segély összege pedig havi 106 710 forint. Az álláskeresőt ösztönző juttatás havi 186 760 forint.

2.2. Rehabilitációs és rokkantsági ellátás

A rehabilitációs és rokkantsági ellátások alapösszege a 2023-ban kezdődően megállapított jogosultság esetén 137 655 forint.⁹

2.3. Gyermeknevelési ellátások

A minimálbér 2023. év végi emelését (lásd az 5.1. pontot) követően 2024-re megnőtt a gyermekgondozási díj (gyed) maximális összege is (ami az aktuális minimálbér kétszeresének a 70 százaléka), havi 373 520 forint. A diplomás gyed felsőfokú alapképzés esetén 186 760 forint, felsőfokú mesterképzés esetén pedig 228 200 forintba emelkedett.¹⁰

3. TÁMOGATÁSOK

3.1. A vállalkozások munkaerő-támogatási programja

2023. október 31. volt a végdátuma annak a munkaerőpiaci programnak, amelynek révén a munkaadók vissza nem térítendő támogatást kaphattak, ha az

állami foglalkoztatási szervnél álláskeresőként nyilvántartott 25 év alatti vagy legalább 1 hónapja nyilvántartott 25 év feletti álláskeresőt foglalkoztatnak munkaviszony keretében. A támogatás mértéke a foglalkoztatót terhelő bérköltség (bruttó bér és ténylegesen átutalásra kerülő szociális hozzájárulási adó) 50 százaléka, de teljes munkaidős foglalkoztatás esetén legfeljebb 250 000 forint volt havonta.¹¹

3.2. Súlyosan hátrányos helyzetű munkavállaló foglalkoztatását elősegítő támogatás

A minimálbér 2023. decemberi változásával nőtt a súlyosan hátrányos helyzetű munkavállalók elhelyezkedései esetén hat hónapig járó bérkiegészítés, amely a kötelező legkisebb munkabér 30 százalékaival egyezik meg, így ők havi bruttó 80 040 forinthez juthattak. A súlyosan hátrányos helyzetű személyt alkalmazó munkaadó is támogatásban részesül, mivel a jogviszony első négy hónapjára a munkavállaló bérének felét – havonta legfeljebb a minimálbér 150 százalékaának megfelelő összegben – megtéríti az állami foglalkoztatási szerv.¹²

3.3. Nyelvvizsgaszerezési támogatás

A korábbi 58 ezer forintról 66 700 forintra emelkedett 2024 januárjától az első sikeres nyelvvizsga díjához nyújtott kormányzati támogatás, ami alapvetően 35 éves korig jár, de gyermekvállalás esetén megszűnik a korhatár.¹³

3.4. Ifjúsági Garancia Plusz

A nem tanuló és nem dolgozó 15–29 évesek 2024 áprilisától bértámogatást, álláskeresőként lakhatási, illetve utazási támogatást kérelmezhetnek a GINOP Plusz-4.1.1-23 keretében. A munkaadónak nyújtott bértámogatás időtartama 4–6 hónap, a támogatás mértéke a munkaadót terhelő bruttó bér fele, de legfeljebb havi 250 ezer forint lehet. A legfeljebb egyéves

⁸ Lásd [Magyar Közlöny](#).

⁹ Lásd [Magyarország kormánya](#).

¹⁰ Lásd [Magyarország kormánya](#).

¹¹ Lásd [NFSZ](#).

¹² Lásd [NFSZ](#).

¹³ Lásd [Magyarország kormánya](#).

lakhatási támogatást az a fiatal kaphatja, akit legalább egy hónapja álláskeresőként nyilvántartanak, és legalább hat hónap időtartamra szóló és legalább heti húszórás munkaviszonyt létesít a lakóhelyétől legalább 60 kilométerre lévő településen. A lakhatási támogatás összege az álláskereső lakbérét akár teljesen mértékben is fedezheti, de havonta legfeljebb a legkisebb munkabér 70 százalékának megfelelő összegig állapítható meg. 60 kilométernél közelebb munkahely esetén igényelhető az utazási támogatás, minden 10 kilométer után a minimálbér 5 százalékának megfelelő összegben.¹⁴

3.5. 30 évesnél idősebb álláskeresőknek szóló támogatási rendszer

A kormány a tartósan munkanélküliek, a hátrányos helyzetű régiókban élők, az 50 év feletti, valamint a legfeljebb 8 általános iskolai osztályt végzetek részére öt elemből álló programot hirdetett 2024 májusában: maximum havi 250 ezer forintig bértámogatás jár, lakhatási támogatás címén legtovább 12 hónapig 186 ezer forint albérlési hozzájárulást lehet igénybe venni, 60 kilométeren belül lévő munkahely esetén 10 kilométerenként 10–12 ezer forint hozzájárulás igényelhető az utazáshoz, és van lehetőség képzésekre is. Ezenkívül az évek óta nem dolgozók részére olyan szolgáltatások is elérhetők, amelyek mentálisan is alkalmassá teszik őket a munkára.¹⁵

3.6. Kapacitásbővítő támogatás a vállalkozásoknak

2024 januárjában a mikro-, kis- és közepes vállalkozások maximum 10 fő felvételéhez igényelhettek a bérköltségükre vonatkozó támogatást a GINOP Plusz és hazai források révén. Az új munkavállalók támo-

gatott foglalkoztatási ideje 6 hónap, amit 4 hónapos továbbfoglalkoztatási kötelezettség követ. Az új foglalkoztatottak után maximum mintegy 2,5 millió forintos támogatás érhető el a hat hónap alatt. A 2024 elején beadható pályázat 4,5 milliárd forintos keretösszegét a kormány a jelentős érdeklődés miatt 2 milliárd forint hazai forrással megnövelte 2024 áprilisában.¹⁶

3.7. Képzési támogatás a vállalkozásoknak

A munkáltatók többek között szakmai ismeretekre irányuló képzésekhez, valamint infokommunikációs és nyelvi képzésekhez kaphatnak támogatást, elsősorban a munkavállalók képzési költségeihez, valamint a képzés miatt kieső munkaidőre járó béréhez a GINOP Plusz Program 70 milliárd forintos pályázatának keretében. A támogatás maximális mértéke a kis- és középvállalkozások esetében 75 millió forint, nagyvállalatoknál 150 millió forint.¹⁷

4. AKTÍV FOGLALKOZTATÁSPOLITIKAI ESZKÖZÖK ÉS KOMPLEX PROGRAMOK

A közfoglalkoztatásra szánt keretösszeg 2024-ben. A kormány a 2024-es költségvetésben 121,1 milliárd forintot különített el a Start-munkaprogramokra. Ez az előirányzat fedezetet nyújt a 2023-ban, illetve azt megelőző években keletkezett, 2024. évre áthúzódó kötelezettségvállalásokra is.¹⁸

PostaPartner munkahelyteremtő bértámogatás. A PostaPartner munkahelyteremtő bértámogatás kérelmezésére 2023 októberében nyílt lehetőség. A program keretében a foglalkoztatók¹⁹ vissza nem térítendő támogatást kaphatnak a PostaPartner munkahelyteremtő munkaerőpiaci programban meghatározottak szerint új munkahelyek teremtéséhez. A támogatás időtartama 6 hónap, összege munkavállalónként havonta 125 000 forint.²⁰

Közfoglalkoztatásból a versenyszférába program. A teljes foglalkoztatottság elérésének érdekében a kormány 2024 márciusától ismételten meghirdette a Közfoglalkoztatásból versenyszférába elnevezé-

¹⁴ Lásd NFSZ.

¹⁵ Lásd Magyarország kormánya.

¹⁶ Lásd Magyarország kormánya.

¹⁷ Lásd Magyarország kormánya.

¹⁸ Lásd Hatályos jogszabályok.

¹⁹ Azok a foglalkoztatók részesülhettek támogatásban, akik a PostaPartner Program keretében a Magyar Posta Zrt.-vel szerződéses kapcsolatban álltak.

²⁰ Lásd NFSZ, Kormányhivatalok.

sű programot, amelynek keretében a versenyszférában munkát találó közfoglalkoztatottak 45 600 forint elhelyezkedési juttatásban részesülhetnek havonta.²¹

Munkaerő-fejlesztési támogatás. A munkaerő-fejlesztési támogatási program harmadik szakaszát a GI-NOP Plusz-3.2.1-21-2021-00001 azonosító számú kiemelt projekt keretében hirdették meg 2024 márciusában. A program célja a vállalkozások munkahelyi képzéseinek támogatása a termelékenység növelése érdekében. A program keretösszege 70 milliárd forint.²²

Lakhatási és utazási támogatás. 2024 márciusában ismét meghirdették a Lakhatási támogatás 2024, valamint az Utazási támogatás 2024 elnevezésű országos munkaerőpiaci programokat. Mindkét program célcsoportjába azok az álláskeresőek tartoznak, akik számára felajánlott munkalehetőség esetében a munkavégzés helye eltér az állandó lakóhelyüktől. Akinek legalább 10 kilométerre, de 60 kilométernél közelebbi, eltérő településen található a munkavégzés helye – az egyéb feltételek teljesülése esetén – az utazási támogatást vehet igénybe. Az pedig, akinek a lakóhelyétől legalább 60 kilométerre lévő településen található a munkavégzés helye, lakhatási támogatást vehet igénybe. A Lakhatási támogatás 2024 elnevezésű program keretében a támogatás hat hónap időtartamra, a lakásbérleti díj támogatására nyújtható. A támogatás összege legfeljebb 186 760 forint/hó lehet.²³ Az Utazási támogatás 2024 elnevezésű program keretében a támogatás szintén hat hónap időtartamra nyújtható, a lakóhely és a munkavégzés helye közötti 10 kilométeres távolság távolság felett minden teljes 10 kilométer után a támogatás megállapításakor hatályos kötelező legkisebb munkabér 5 százalékának megfelelő összegben.²⁴

Tartós álláskereső elhelyezkedését segítő inkubátor program. A tartós álláskereső elhelyezkedését segítő inkubátor program 2024 áprilisában indult. A program célja a vállalkozások munkaerőigényének

kielégítése a hazai munkaerő-kínálat bővítése révén, valamint a tartósan álláskereső hosszú távú elhelyezkedésének támogatása a foglalkoztatás további növelése mellett. A résztvevők lehetőséget kapnak arra, hogy három hónapra kipróbálják magukat a választott álláshelyen. A program keretében azok a munkáltatók kaphatnak vissza nem térítendő támogatást, amelyek az álláshelyválasztás lehetőségét legalább öt fő, súlyosan hátrányos helyzetű álláskereső számára biztosítja. Súlyosan hátrányos helyzetű álláskeresőnek az a legalább 24 hónapja regisztrált álláskereső vagy olyan, legalább 12 hónapja regisztrált álláskereső minősül, akire a következő feltételek legalább egyike érvényes: 24 év alatti vagy nem szerzett középfokú végzettséget/szakmai képzést, vagy 50 éven felüli, vagy eltartottal egyedül élő felnőtt, vagy etnikai kisebbségi csoport tagja.

A támogatás három hónapja alatt akár 100 százalékos bértámogatás is igénybe vehető, ami 6 órás munkaidő esetén legfeljebb havi 200 ezer forintot jelent. A felvett munkavállaló ez alatt az időtartam alatt munkában maradási ösztönző juttatásban is részesülhet, melynek havi összege 53 ezer forint. Amennyiben az álláskereső alkalmasnak bizonyul, továbbfoglalkoztatás esetében a munkaadó további 6 hónapig részesülhet bértámogatásban maximum 50 százalékos intenzitással, legfeljebb havi 200 ezer forint mértékig. A felvett munkavállaló ez alatt az időtartam alatt, illetve ezen felül további 3 hónapig részesülhet munkában maradási ösztönző juttatásban, amelynek havi összege a minimálbér 25 százaléka, azaz 67 ezer forint. A projekt keretében egy év alatt álláskeresőnként összesen 1,8 millió forint bértámogatás igényelhető, míg az egyén a bérén felül további 760 ezer forint juttatást kaphat.

A vállalkozások a munkaerő felmérésében és -fejlesztésében, illetve a munkában maradás segítésében közreműködő szakemberek (mentorok) bérköltsége után is igényelhetnek támogatást. A pályázat keretösszege 1,7 milliárd forint.²⁵

Nyári diákmunkaprogram. A 2013-ban indított Nyári diákmunka elnevezésű központi munkaerőpiaci programot 2024 júniusában is meghirdetették.

²¹ Lásd NFSZ.

²² Lásd NFSZ.

²³ 2023-ban 162 400 forint/hó volt.

²⁴ Lásd NFSZ.

²⁵ Lásd Magyarország kormánya.

A program célja a teljes foglalkoztatottság elérése, a fiatalok inaktivitás csökkentése, valamint a korai munkataszlat- és munkajövedelem-szerzés elősegítése. A program keretében bértámogatást kaphatnak a hirdetményben megjelölt feltételeknek megfelelő munkáltatók a 16–25 éves nappali tagozaton tanuló diákok és egyetemi hallgatók nyári foglalkoztatásához. A munkáltatónak nyújtott bértámogatás összege szak-képzettséget igénylő munkakör esetében fejenként 244 500 forint, szakképzettséget nem igénylő munkakör esetében 200 100 forint lehet. A támogatásokat önkormányzatok és a mezőgazdaságban, turizmusban, vendéglátásban, erdőgazdálkodásban működő vállalkozások hívhatták le. 2024-ben a program összköltsége 4,3 milliárd forint volt.²⁶

Vállalkozóvá válást elősegítő támogatás. 2024 szeptemberétől ismét vállalkozóvá válást elősegítő támogatás nyújtható azoknak az álláskeresőknél, akiket legalább egy hónapja álláskeresőként nyilvántartanak, akik az állami foglalkoztatási szerv által nyújtott szolgáltatás keretében a vállalkozás indításához szükséges jogi, pénzügyi készségeket megszerzik, és akik a szolgáltatás keretében üzleti terv készítésével bemutatják az indítani kívánt vállalkozás hatékonyságát és működésének részleteit. A résztvevők számára hat hónapon keresztül a kötelező legkisebb munkabér 100 százalékának megfelelő mértékű támogatás és legfeljebb a kötelező legkisebb munkabér 15-szörösének megfelelő mértékben egyszeri visszatérítendő vagy vissza nem térítendő tőketámogatás nyújtható.²⁷

5. MUNKAPIACI HATÁSÚ SZAKPOLITIKAI ESZKÖZÖK

5.1. A minimálbérrel és garantált bérminimummal kapcsolatos változások

A 2023 novemberében elfogadott kötelező legkisebb munkabérről és a garantált bérminimumról elfoga-

dott rendelet²⁸ alapján 2023. december 1-jétől a teljes munkaidőben foglalkoztatott munkavállalók részére megállapított alapbér kötelező legkisebb összege 232 000 forintról 266 800 forintra emelkedett. A legalább középfokú iskolai végzettséget, illetve szakképzettséget igénylő munkakörben foglalkoztatott munkavállalók garantált bérminimuma a teljes munkaidő esetén 296 ezer forintról 326 ezer forintra nőtt.

5.2. Az adó- és járulékrendszer átalakításai

30 év alatti anyák adómentessége. 2023. január 1-jétől a személyi jövedelemadóról szóló törvény módosításáról szóló rendelet²⁹ bevezette a 30 év alatti anyák szja-kedvezményét, amelyet a 2023 júliusában elfogadott adótörvény törvényi szintre emelt.³⁰ A 30. életévét be nem töltött anyák munkabére, más nem önálló tevékenységből származó jövedelme, vállalkozói, őstermelői, képviselői, könyvvizsgálói vagy nem egyéni vállalkozóként kötött munkavégzésre irányuló szerződés alapján származó jövedelme a KSH által hivatalosan közzétett, megelőző év júliusi átlagkeresetét adómentessé vált. 2024-ben ez alapján a 30 év alatti anyák bruttó jövedelme havi 559 100 forintig adómentes.

Munkaerőpiacra lépők utáni kedvezmény módosítása. 2024. augusztusától szűkül a munkaerőpiacra lépők utáni szociális hozzájárulási adókedvezmény,³¹ a továbbiakban kizárólag magyar állampolgárok, illetve a Magyarországgal nem határos nem EGT-államok állampolgárai után vehető igénybe. A kedvezmény időszaka is rövidül, a korábbi két év helyett egy évig vehető igénybe a minimálbér 100 százaléka után megállapított adómértékkel, a következő fél évben (egy év helyett) pedig az adómérték 50 százalékaival.

Egyszerűsített foglalkoztatás adózása. A 2023. júliusi adótörvényt módosító törvény³² alapján az

²⁹ 596/2022. (XII. 28.) kormányrendelet a 30 év alatti anyák kedvezményéről.

³⁰ 2023. évi LIX. törvény a légítársaságok hozzájárulásáról és egyes adótörvények módosításáról.

³¹ 182/2024. (VII. 8.) kormányrendelet a szociális hozzájárulási adóról szóló 2018. évi LII. törvény egyes rendelkezéseinek eltérő alkalmazásáról.

³² 2023. évi LIX. törvény a légítársaságok hozzájárulásáról és egyes adótörvények módosításáról.

²⁶ Lásd NFSZ, Magyarország kormánya.

²⁷ Lásd NFSZ.

²⁸ 508/2023. (XI. 20.) kormányrendelet a kötelező legkisebb munkabér (minimálbér) és a garantált bérminimum megállapításáról.

egyszerűsített foglalkoztatásban foglalkoztatott munkavállalók utáni közterhet a korábbi fix napi összegek helyett a minimálbérhez kötik. 2024. január 1-jétől a mezőgazdasági és turisztikai időnyomunka esetén a tárgyhónap első napján érvényes minimálbér 0,5 százalékat, az alkalmi munka esetében 1 százalékat, a filmipari statisztika munka esetében pedig 3 százalékat kell a munkáltatónak közteherként megfizetnie. A közteher szociális hozzájárulási adónak minősül, de a szocho-kedvezmények nem vehetők igénybe rá.

Cafeteria-rendszer. 2023 augusztusától 2023 december 31-ig ideiglenesen a SZÉP-kártya hideg élelmiszer vásárlására is használható volt. Emellett a munkáltatók egyszeri alkalommal, legfeljebb 200 ezer forint összegig a keretösszeget felüli juttatást nyújthattak munkavállalóiknak.³³ Az intézkedés év végéig volt érvényben.

2024-től a korábbi egy helyett évente három alkalommal adható a munkavállalóknak egyes meghatározott juttatásként csekély mértékű ajándék. A csekély mértékű ajándék értéke alkalmanként legfeljebb a minimálbér 10 százalékat (2024-ben 26 680 forintot) érheti el.

2024. március 1-től a munkába járáshoz adható adómentes térítést kibővítik a vármegye- és országbérletekre.³⁴

5.3. Egyéb munkapiaci hatású változások

Vendégmunkások foglalkoztatásának szabályozása. Az Országgyűlés 2023. június 13-án fogadta el a vendégmunkások magyarországi foglalkoztatásáról szóló 2023. évi L. törvényt. A szabályozás definiálta, hogy vendégmunkásnak minősülnek a Magyarországgal nem szomszédos, Európai Gazdasági Térségen kívü-

li harmadik országból érkező munkavállalók, akiket kedvezményes foglalkoztatók és minősített kölcsönbeadók foglalkoztathatnak. Emellett a törvény előírja, hogy a foglalkoztatható vendégmunkások összlétszámát évente határozzák meg, emellett meghatározzák azt is, hogy milyen foglalkozásokban és mely harmadik országokból fogadhatóak vendégmunkások. A vendégmunkások összevont tartózkodási és munkavállalási engedélyt kapnak, amely legfeljebb két év határozott időtartamra szól, és legfeljebb egy évvel hosszabbítható meg. Ennél hosszabb foglalkoztatásra a foglalkoztatónak új 2 + 1 évre szóló engedélyt kell igényelnie.

2023 decemberében a harmadik országbeli állampolgárok beutazására és tartózkodására vonatkozó törvény³⁵ a júniusban elfogadott törvényt 2024. január 2-ától hatályon kívül helyezte, és egy kiterjedtebb szabályozást vezetett be a Magyarországon való tartózkodás különböző formáira. Az előző törvény előírásai mellett a vendégmunkások foglalkoztatására vonatkozóan a törvény leszögezi, hogy a betöltetlen álláshelyekre minden esetben elsőként magyar munkavállalót kell keresni, és csak ezután tölthető be az állás külföldi munkavállalóval, emellett pedig a vendégmunkások száma Magyarországon nem haladhatja meg a betöltetlen álláshelyek számát. A törvény emellett megkülönbözteti a magasán képzett harmadik országbeli állampolgárok munkavállalását, amire kedvezőbb szabályokat ír elő, így például a rájuk vonatkozó engedély három évre szól, ami alkalmanként három évvel hosszabbítható, illetve lehetővé teszi a családegyesítés kérvényezését is. A törvény végrehajtási rendelete³⁶ a foglalkoztatóknak regisztrációs és foglalkoztatási díj megfizetését írja elő, aminek összege a kiadott és meghosszabbított engedélyek számától függ.

³³ 237/2023. (VI. 19.) kormányrendelet a Széchenyi Pihenő Kártya felhasználásának veszélyhelyzetben történő eltérő alkalmazásáról.

³⁴ NAV: A budapesti tömegközlekedésben használt vármegye- és országbérlet adózása.

³⁵ 2023. évi XC. törvény a harmadik országbeli állampolgárok beutazására és tartózkodására vonatkozó általános szabályokról.

³⁶ 35/2024. (II.29.) kormányrendelet a harmadik országbeli állampolgárok beutazására és tartózkodására vonatkozó általános szabályokról szóló 2023. évi XC. törvény végrehajtásáról.

FÜGGELÉK

F1. táblázat: A központi költségvetés szűk foglalkoztatáspolitikai részének kiadásai és bevételei, 2016–2024 (millió forint)^a

KIADÁSOK	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2021	2022	2022	2023	2023	2024
	tény	tény	tény	tény	tény	terv	tény	terv	tény	terv	tény	terv
1. Foglalkoztatási és képzési támogatások	27 503,9	27 238,9	35 000,0	21 297,1	28 292,1	18 000,0	30 835,4	21 000,0	14 962,7	9 000,0	21 476,8	14 000,0
Foglalkoztathatóság (és alkalmazkodóképesség) EU-s társfinanszírozása	3 808,7											
8. Közfoglalkoztatás (Start-munkaprogram)	267 965,7	265 837,2	225 000,0	165 510,9	124 734,2	165 000,0	149 104,9	120 000,0	120 031,7	117 800,0	112 244,1	125 000,0
Támop 1.1. Munkaerőpiaci szolgáltatások és támogatások	79,5											
Támop 1.2. Foglalkoztatást ösztönző normatív támogatások												
GINOP 5. foglalkoztatásról szóló prioritás – adott évben meghirdetett keret			7 800,0	17 500,0	31 800,0	15 870,0	21 533,0					
GINOP 6. versenyképes munkaerőről szóló prioritás – adott évben meghirdetett keret				12 601,0	28 551,0							
Ebből Vekop-forrás				1 989,0	23 262,0							
GINOP Plusz 3. Fenntartható munkaerőpiaci prioritás – adott évben meghirdetett keret ^b						70 000,0	70 000,0			95 070,0	155 170,	34 030,0
EU-s elő- és társfinanszírozás	50 101,3	70 995,3	84 300,0	75 185,3	84 617,6	85 000,0	38 712,1	85 000,0	39 873,2	85 000,0	35 719,6	85 000,0
2. Szakképzési és felnőttképzési támogatások	27 872,0	29 919,4	29 930,0	31 691,3	25 359,8	30 400,0	33 834,5	34 654,5	30 694,1	45 144,0	46 328,7	50 000,0
Állskeresési támogatások	53 454,1	59 674,0	55 000,0	83 118,7	122 939,3	108 500	94 151,0	105 000,0	114 336,9	115 700,0	146 130,5	130 000,0
Nyugdíjbiztosítási Alapnak átadás												
5. Bérgarancia-kifizetések	3 994,3	3 341,2	4 000,0	2 263,00	3 262,3	4 000	1 962,1	4000	1 860,2	2 500,0	19 747,8	3 000,0
6. Működtetési célú kifizetések	2 899,3	2 785,6	2 900,0	2 675,80	1 163,1	1 200	745,0	1200	902,2	800,0	1 079,9	1 200,0
7. Egyéb költségvetési befizetés				70 000,0	17 750,0							
15. Fejezeti stabilitási tartalék	389,5											
15. Munkahelymegtartási program					44 406,9		100 064,1	1000	8,8			
17. Egyéb kiadás									428,8	200,0	440,1	200,0
Összes kiadás	438 068,3	459 791,6	443 930,0	481 843,1	512 876,3	497 970,0	540 942,1	371 854,5	323 098,6	471 214,0	583 337,5	442 430,0

BEVÉTELEK	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2021	2022	2022	2023	2023	2024
	tény	tény	tény	tény	tény	terv	tény	terv	tény	terv	tény	terv
25. Előfinanszírozott uniós programok kiadásainak visszatérülése ^a	46 365	64 512,6	70 400,0	71 522,8	118 831,5	70 000,0	53 255,6	80 000,0	132 532,5	60 000,0	35 161,6	70 000,0
Területi egyéb bevétel	1 839,5	2 188,1	1 000,0	1 976,8	2 218,6							
Központi egyéb bevétel	1 745,6	2 013,8	1 000,0	2 854,9	3 018,9	3 000,0	8 947,8	3 000,0	11 467,7	3 000,0	11 984,6	3 600,0
Szakképzési és felnőttképzési egyéb bevétel	2 169,2	1 643,1	800,0	327,0	403,7							
31. Szakképzési hozzájárulás	70 327,6	80 074,5	74 436,3	104 784,5	105 783,3	105 900,0	114 329,4	68 700,0	12 322,1			
33. Bérgarancia-támogatás törlesztése	424,6	783,0	1 000,0	346,5	178,1	400,0	458,7	400	552,2	400,0	496,7	400,0
34. Múltányosságból elengedett követelések technikai bevételi tételei												
35. Egészségbiztosítási és munkaerőpiaci járulék NFA-t megillető hányada ^d	155 369,2	176 338,0	194 169,2	220 422,3	228 352,9	249 600,0	250 878,8	267 500,0	302 177,4	361 100,0	352 321,5	392 100,0
36. Költségvetési támogatás	31 023,3		25 000,0		2 444,9		609,0	49 800,0	50 800,0		100,0	
38. Szociális hozzájárulási adó NFA-t megillető hányada	68 605,5	194 435,5	0	64 562,3								
Munkahelyvédelmi akcióttervvel összefüggő hozzájárulás	52 884,9											
Összes bevétel	430 754,4	521 988,5	367 805,5	466 797,1	461 231,9	428 900,0	428 479,3	469 400,0	509 851,9	424 500,0	400 064,4	466 100,0
Függő tételek												
Betétállomány-változás												
Összesen	430 754,4	521 988,5	367 805,5	466 797,1	461 231,9	428 900,0	428 479,3	469 400,0	509 851,9	424 500,0	400 064,4	466 100,0
2016-os árákon (fogyasztói árindexszel deflálva)	430 754,4	509 754,4	349 401,8	428 859,0	410 209,2	362 943,8	362 587,8	346 913,3	376 809,6	368 946,1	347 708,3	420 090,7

^a A táblázatban szereplő sorszámmal a költségvetési törvény sorait azonosító címszámoknak felelnek meg.

^b A korábbi GINOP-programok 2021-es kiegészítéseként meghirdetett GINOP Plusz program tervezett kiadásainak forrása a 1300/2021. (V. 21.) kormányhatározat.

^c 2016-ra vonatkozóan a „Támop-intézkedések bevételei” kerültek ide.

^d A 2021-es és a 2022-es költségvetésben „Társadalombiztosítási járulék Gazdaság-újraindítási Foglalkoztatási Alapot megillető része” soron szerepel.

Forrás: A megfelelő év költségvetéséről (terv) és a költségvetés végrehajtásáról szóló törvény (tény). A 2017-es tervre vonatkozóan korrigálva a Magyarország 2017. évi központi költségvetéséről szóló 2016. évi XC. törvény módosításáról szóló LXXXVI. törvény rendelkezéseivel. A GINOP-kiadások forrása a 1006/2016. (I. 18.) kormányhatározat a Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program éves fejlesztési keretének megállapításáról, illetve az ezt módosító későbbi kormányhatározatok. A GINOP Plusz programé az 1300/2021. (V. 21.) kormányhatározat és módosításai.